

Xuất bản tại Saigon ngày thứ ba, thứ năm và thứ bảy

100

**Muốn xe chạy mau, thì đã dành, mà trước
phải chắc rằng xe
có đủ phương-tiện chắc chắn đã**

Như xe 10, 15 ngựa vậy, vì nếu có thể mua thì nên mua xe 45, 170 mã lực cho lắm, phải đợi cho được thứ xe có đủ chắc chắn, phương tiện. Hãy xem xe CITROEN 4 MÂY, 100-120 mã lực mạnh lắm và lại êm ái lạ lùng, xe đang chạy chậm tới 8 cây số một giờ, mà nếu muốn cho mau hơn thì trong nháy mắt thấy lên 103 cây số; ngừng thì ngừng tức tốc, nhờ thắng căng cả bốn bánh. Tay lái thì bay đảo lăm, và êm dịu, nhẹ nhàn, vững vàng đó lắm.

Mỗi một sai lầm tồi tệ đó đủ làm cho xe nổi danh, mà xe CITROEN 4 MÂY lại được cả mấy tầng thứ 45, tốt hơn quá y như theo máy lần chạy thử thì nghiệm trên xe 10, và trên sân đua. Vậy mà hệ di thể thì rõ thật rồi, hơn là đã nói đồng đại. Xe CITROEN 4 MÂY đó mà thành trình trình 10, hãy cho nó chạy thì mới đoán phân được, và nếu ít tíu thì cũng nên mua xe CITROEN nhỏ 4 MÂY, tốt lịch đã đến như xe lớn vậy.

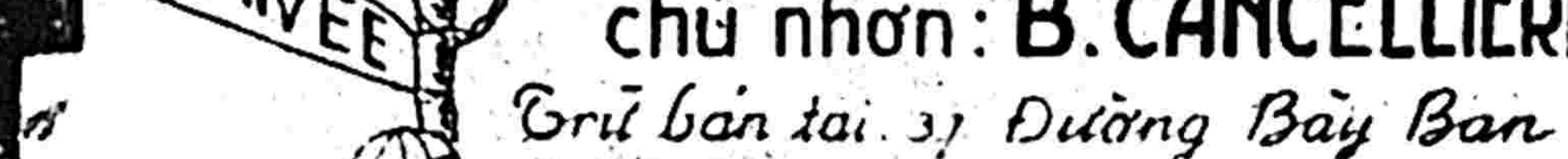
BECÉSPORT

CHỦA CỦA CÁC HIỆU XE ĐUA
chế riêng cho người Annam dùng

chủ nhơn: B. CANCELLIERI

Trũ bán tại: 37 Đường Bảy Ban
Rue des 7 Congregation

CHOLON

CIKLE M.TUC. SAIGON
17, rue Amiral Dupre

[illegible]

Garage TỬ-HỮU
N° 88, rue Legrand de la Liraye
(18) - Dakao-Saigon
Telephone N°.....
 Hãng TỬ-HỮU sửa xe hơi đủ các
 loại máy
 loại mới, máy nệm, áo nệm, màng
 sơn xe đủ màu, đóng thùng xe
 Sơn đen. Bán đồ phụ tùng
 cũng việc làm mau và kỹ lưỡng
 giá rẻ. Thợ máy thiết khéo.
 Hãng lắp đặt dạy chauffeurs
 và dạy học máy. Lính soát đến
 thì đậu có bằng cấp.
 Xin đồng-báo chiếu cố
Nguyễn-dinh-TRI.
DƯƠNG VĂN-NHUN
 và công ty

Việt-Nam Ngân-Hàng
 Công-ty hưu hạn vốn 250.000 đồng bạc *
 54 Rue Pellerin SAIGON
 Trụ-thống nội số 748 Văn-thầy-thống CREDITANA Saigon.

— Nhân lãnh tin gửi hàng hao-xu khu là *Comples fouraines de chiques* ;
hàng hao Đông-Pháp hay là *l'union française* sinh lợi 4 phần trăm (4%) mỗi năm.
— Nhân lãnh tin gửi cho *la NEST-KEM* ; hàng hao Đông-Pháp hay là
l'union française sinh lợi 4 phần trăm (4%) mỗi năm. Số ấy đủ cho
người liên lạc rút ra khỏi phải cho hay trước và báo đợi lâu (lời) về hao
chiều chờ nhận.

— Nhân lãnh tin gửi cho hàng-xu kén là *« Dupuis Fournier »* cho lời 4
phần trăm (4%) mỗi năm nếu gửi một năm trọn. Khi hết-xu xin rút ra trước
người cũng đồng, nhưng mà nếu lời lãnh 4 phần trăm (4%) mỗi năm cũng
như hao-pháp vậy.

Mùa bán ngắn nhum (chợ) và là lời 4% nếu qua Đại-Pháp theo tin theo
hay là bằng dây thép.

Lãnh tin học thàng cho học sinh An-nam đương đi học bên tây

- Cho vay ở ngoại-quốc và hàng hao nhập cảng.
- Cho vay cho người chắc chắn đứng bảo lãnh và cho đỡ báo chứng kiện
tự là
- Công-ty VIỆT-NAM NGÂN-HÀNG cũng lòng chỉ cho đứng báo biết rõ
cũng việc nhà ngoại-hàng hay là bằng báo

Quí ông :

Huân-Kim-Khâm, Phó-tám, ở *Chinh, Bình-dương, Hộ-tướng* ;
Trần-Vinh-Trạch, *Ngũ-dũng Hộ-tướng, Hộ-dũng Hộ-tướng, ở Saigon* ;
Chánh *Hộ-tướng* ;
Nguyễn-Văn-Vân, *Vệ-dũng Hộ-tướng Chủ-nhiệm, ở Saigon, Phó Hộ-tướng,*
Nguyễn-Văn-Vân, Phó-pháp-chủ ở Saigon, Quận-3y Hộ-tướng.

Mua Gạo Nhiều
Lời rao cho mấy vị chủ nhà
mấy ở Namkỳ

Mấy ngày cò lúa xay ra gạo trắng
muốn bán ngay cho tôi hay là muốn
hỏi giá cả cho khỏi lầm thì xin gọi
thợ hay là đến nhà tôi mà thương
ngại.

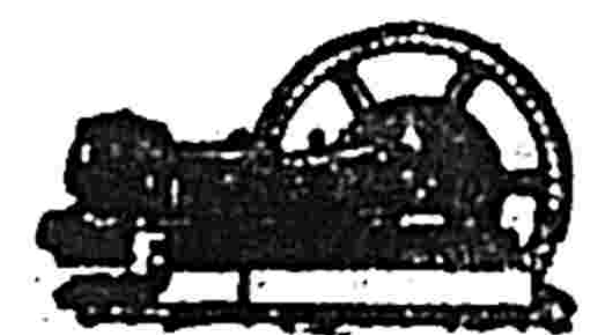
Lập nhà máy đã hơn 3 năm tôi
biết rõ cách buôn bán lúa gạo và
giao thiệp với nhiều hãng lớn ở Sai-
gon.

Tôi muốn làm việc hữu ích cho
quý ngài là mua giùm gạo theo giá
chắc chắn, và chỉ giá giùm cho khỏi
bị khách trữ gạt. Quý ngài xay xong,
bỏ vào bao rồi chỉ lần tới mua hết.

À! muốn mua bao, tôi có bán.

NGUYỄN-VĂN-CHU' C

-38 Rue Amiral Courbet -
SAIGON

Máy xay chạy bằng moteur dầu Mazout hay là máy lửa chậm trấu, lớn nhỏ đủ kiểu, mua bán thật thà, hảo kiết gạo không nát và không hao, giá phải chăng.

NGUYEN-BA-TUONG
chủ nhà máy Dug-Thành
183 Quai des Jonques
Cholon

Thượng-dãng được-phòng
SOLIRÈNE
Ở NGÂN NHÀ HẠT TÂY
PHÒNG RIÊNG ĐỂ THỬ NGHỀ THEO CÁCH HÓA HỌC
Thuộc bản chế sẵn
Trừ các vị thuốc-dược-vật hóa học
LÀNH ĐẶT ĐỂ PHÒNG HÓA HỌC
Có đủ đồ khi nghệ về việc mở xé
Đồ để cho những người có tài dùng
Bỏ riêng để chế thuốc theo wa quan thấy lúc gặp rai trong
buổi trưa và nửa đêm khuya khoắt.
BẢN THUỐC TRONG LỤC TÍNH
KHÔNG TÍNH TIỀN GỒI
Làm kiện con mắt theo cách y-hiến
BẢN ĐÚ ĐỒ DÙNG TRONG VIỆC THỬ RẪN
Đồ nghề về việc chụp hình — Dầu thơm đủ thứ
Làm đại lý cho hãng « KODAK »

Lời rao vặt tất (Petites annonces)	
GIÁ TIỀN	
MỘT TUẦN L.	1p. 60
HAI TUẦN L.	3 00
MỘT THÁNG.	4 00
HAI THÁNG.	7 00

Hàng Lụa Annam
Cửa hàng dệt
P. LE-PHAT-VINH
Quai de Belgique Caukho
Téléphone n° 467
LANH, NHIÊU, TUSSOR
HÀNG MÀU
Tốt rẻ, màu chẳng khi
nào phai.

Mua bán điền thổ
CHO VAY CỜ THẺ CHUNG
Xin do nơi Ông **Hồ-vân-Lang**, *Directeur de l'Agence*
--- *Urbain de l'Oréant* ---
N 9 Quai du Marché -- *Sébastopol*
Muốn bán 3 sớ ruộng
1- Một sớ 550 mẫu, tại làng Tân Hưng dài theo bờ kinh Phó-đương gần Ngã bảy Phố. *111p (Mười)*. Mỗi năm góp 11 tấn gạo.
2- Một sớ 61 mẫu tại làng Hà-Anh (Hố-trắng) dài theo bờ kinh Bạch-vực gần Phố-*111p*. Mỗi năm góp 20 tấn gạo.
3- Một sớ 10 mẫu tại làng Đa-truân. Mỗi năm góp 300 gạo.
4- Một sớ 11 mẫu 5 sào, tại làng Bình-định tổng Hố-hồ Cảnh-tho. Mỗi năm góp 400 gạo.
5- Một sớ 100 mẫu, dài theo kinh quan-lộ, gần Ngã bảy. Mỗi năm góp 80.000 gạo.
7) Nếu muốn mua hẳn mà ít vốn thì Ông **Hồ-vân-Lang** sẵn lòng giúp, và ưu sảm sẵn xe hơi và Cờnol để người mua đến tại chỗ mà coi trước.
- Dịp may cho mấy ông, tư-bốn nước mua điền ruộng đất. **Ruộng tốt. Nhà tốt.**

Ồi là? Cù là? { Thừa phải, dầu này của nhà thuốc « NGUYEN-VAN-TIET » ở Mỹ Tho mới làm ra, và tại đó có bán đủ các thứ thuốc tây như máy nhà Đại-
phải thứ thiệt không? được-phòng langsa ở Saigon vậy.

Faillleton N XVIII

QUỐC-TÊ VĂN-ĐỀ TRÀO-ÁN

Soạn giả : UÔNG-TINH-VỆ
Dịch giả : VĂN-GIANG.

IV. — Sau khi các nước hiệp định cùng nhau, bọn họ xuất tiền kinh dinh ở đất Trung-huê

Thế nào gọi là xuất tiền tư bản?

Ấy là các nước đối với Trung-huê, thấy việc gì có lợi, bỏ tư bản ra để lấy lợi tức cho nhiều, lại nhơn dịp gặp thêm thế lực cho nước mình nhá. Những việc có lợi, kể ra không cùng, song thiết yếu nhất ấy là việc đường sắt vậy.

Các nước kinh dinh đường sắt không phải bắt đầu từ thuở dĩ xưa, chính là thuở dĩ rất thanh bình rồi. Như đường sắt Đông-bắc

thành của nước Nga, đường sắt Nam-Mãn và đường sắt An-phụng của nước Nhật, cả theo về đường danh nghĩa và đường sự thực, đường sắt đều thuộc về tay người ngoại, mà đường lại cấp ở đất Trung-huê, ấy có khác gì thuộc địa ngoại quốc giăng khắp đất Trung-huê không? Về lợi tức cả tiếng báo hộ đường sắt, đặt ra quân cảnh sát và đóng quân đội ở đó nữa. Lại chia đất hai bên đường sắt, gọi là đất phẩy thuộc, lần lần đổ làm khu vực hành chánh của ngoại quốc, vậy theo sự thực mà nói, Trung-huê mới đất biết là bao nhiêu?

Ngoài ra như đường sắt Đôn-Việt của nước Pháp, đường sắt Giao-tê của nước Đức, tuy không có quyền hạn hành chánh như mấy đường trên kia, nhưng mà đường sắt đều thuộc về tay nước ngoại, thế thì có khác gì đường Đông-Thanh, đường Nam-Mãn và đường An-Phụng đâu.

Các thủ đường sắt đó, chẳng những ngoại quốc đối với Trung-huê là đường cướp giật kinh tế mà thôi dần, cho khí ngạo cử động binh nhưng lại dễ dàng làm lắm.

Thử coi một việc sau này: Trung-huê mới có khai chiến với Nhật-bổn, tất nhiên Nhật-bổn do đường sắt. Nam-Mãn mà chờ quân đội sang, đóng lũy ba tỉnh phía đông; lại nhơn thế lấy các đất chung quanh đường sắt làm nơi căn cứ nữa.

Còn những đường sắt thuộc về

quyền sở hữu Trung-huê, mà do ngoại quốc xuất vốn cũng nhiều, như những đường Kinh-Hàn-Việt-Hàn, Xuyên-Hàn, đường Kinh-Phụng, đường Tân-Phổ và đường Hộ-Ninh, đều là nhờ vốn người ngoại quốc cả. Các đường sắt ấy tuy không đem quyền sở hữu bán cho người ngoại, nhưng con đường họ do vốn nước họ đắp ra, thì nước họ ở trong con đường ấy được lợi gần lắm, chẳng những thế lực kinh tế do đó mở mang, cho đến thế lực chính trị cũng do đó mà thêm to lớn. Cho nên những việc xuất vốn kinh dinh đường sắt; chẳng những nhá tư bản ngoại quốc tranh nhau mà làm, cho đến chính phủ ngoại quốc cũng âm thầm xui giục nữa.

Lối có một việc rất là trọng yếu, tức là vấn đề xuất vốn làm đường, mà chính ra sự 12 chức các nhà ngân hàng vậy. Rốt cuộc các nước liên hiệp cùng nhau mà

bước chặt tài chánh Trung-huê, lần lần giảm bớt cả tài chánh luôn, việc gì người Trung-huê không đời nào bỏ quên đi được. Đường built năm 1898, công ty Hiệp-hung nước Mỹ, được quyền kiến thiết và quản lý đường sắt Việt-Hàn. Đến năm 1905, Trung-huê góp tiền chuộc về. Bấy giờ quyết định về địa phận Quảng-dong giao cho dân làm, và địa phận Hồ-Nam, giao cho quan dân làm chung, và địa phận Hồ-bắc, chỉ lấy tiền công mà làm.

Về sau vì nội chiến và Hồ-bắc không có tư bản, nên đến tháng sáu năm 1903, phải vay nợ Anh, Pháp và Đức mà làm, bởi vì nhà ngân hàng của ba nước đã thành lập rồi.

Sau vì nước Mỹ không nghĩ, lợi cho nước Mỹ giao vào, vì đó như nhà ngân hàng của bốn nước đưa thành lập cả, bấy giờ cộng cả số nợ có đến sáu trăm vạn ồng. Từ khi nước Mỹ giao vào,

đồng cộng số nợ Trung-huê vậy cả bốn nước là một ngàn vạn ồng. Đến năm Dân-quốc nguyên niên (1912) hai nước Nhật-Nga lại giao vào nữa, trước kia chỉ có nhà ngân hàng bốn nước, bây giờ lại thành ra sáu nước rồi.

Mấy chục năm trôi, sáu nước Anh, Nga, Đức, Mỹ, Nhật đem cho nghĩa đồ quốc tế ép Trung-huê, đến đây lại càng nhau hiệp sức, để đối phó với nước Trung-huê dân quốc mới sản xuất ra, chẳng may bấy giờ ra đến đường gánh nặng của chính phủ Dân-quốc, lại gặp lại già Văn-thê-Khải. Bấy giờ các nhà ngân hàng của sáu nước đưa nhau đi danh khuyển báo, thôi đủ trăm chước ngàn phương.

H. R. 1